

Malka ar preeſtūtīchānā
par pasti:
par gadu 1 rub. 60 kap.
· puſgadu 85 ·

Malka bei preeſtūtīchānā
nas Rīgā:
par gadu 1 rub. — kap.
· puſgadu 55 ·
· 3 mehneči 30 ·

Mahj. w. teek iſdohas fest-
beenaħm no p. 12 fahloht.

Malka
par flindīnātānnā:
par weenās ūtīas īmaltu
raſſū (Bērt-) rīndu, jeb
to weenū, to taħda rīndu
teem, malfu 10 lat

Redakcija un ekspedīzija
Rīgā,
Ernst Plates bilde- un
grahmatu-drukatawā pee
Behtera bānizas.

Mahjas weesīs.

Ernst Plates, Mahjas weesa ihpachneels un apgahdatajs.

Mahjas weesīs iſnakt ween reis ya redetū.

N. 29.

Sestdeena 17. Juli

1876.

Var finu.

Teem laſtajeem, kas gribetu „Mahjas weesī“ us oħtro puſgadu, t. i. no 1ma Juli līħds 31mo Dezember, apstelleħt, tħidu finamu, taħħadas apstelleħħanas labprah peenemu. Maħħabs par to puſgadu: kad pa pasti japecfuha: ar peelikumu 1 rub. 25 kap., bei peelikuma 85 kap. — Kas tè pat Rīgā faww. lapu grib fanemt, teem maħħabs ar peelikumu 90 kap.; bei peelikuma 55 kap. Awiċċu pastelleħħanas un faxemħħanas weetas paleef taħbi pasħas, kas għad faħkumā bija usdohħas; bei tam wehl war Mahjas weesī pastelleħt un fanemt Rīgā Suworow eelā № 55, no 1ma Juli fahloht.

Ernst Plates,

Mahjas weesa apgahdatajs un redaktors.

Mahditajs.

Jaunatħabs finas. Telegraſa finas.
Għejx semes finas. No Krohna Enselinas: vahr laiku. No Valmankiex: vahr tħigħnejem. No Leepajas puſes: nelaimigs aigadijums. No Leħxixas: vahr dsejjas ħażżeem. No Pehterburgas: salħa nauda. No Małkawas: opfuhdexxha. No Ħarkawas: pretħu pirkħħana. Kċċejmes finas. No Bruxellas: atzelji bißlapi. No Rumentijas: walidibas prasifumi. No Bulgarijas: breesmu darbi. No Turzijas: tureenās buħxha. No Smirnas: nelaimigs aigadijums. No Austras: kohla ells. No Amerikas: fuhrabu rakhħana.

Widsejjes skolotat-konferenze Wallā. Wangotajis leel fewi sawangħo. Peelikumā: Duele stepē. Salaulaqħana ar mironi. Graudi un seedi.

Jaunatħabs finas.

No Rīgas. Muhsu polizijsmeistars v. Reichardt k. ir-ſipri jaſlimi. Vor wina flimibas laiku polizijsmeistra ċmatu iſpilda pristawx Krosting k.

— Widsejjes gubernijas walidiba pebz tam, kad loħpu flimiba Pleskawas gubernijā israhdijsu fehs par neeziġu, ir-attal atzehlu fe to nefen iſlaisto paweħli, zaur kuru tika aiseegħi, if Pleskawas eewest jeb kahdus mahjas loħpus u. t. pr.

No Rehwales. Kà tureenās awijs fino, tad taijnī no Rīnas us Rehwali, zaur Suezes-kanali braukdams, atnahżiż kugis ar teħju, kahdus 52,000 kistus. Minetais kugis to żetu no Rīnas us Rehwali nobrauziż 52 deenu laikā.

No Hamburgas teek finoħts, ka tasi ta nofauktà Zentral-hallu-teateri pa paſču israhdiħħanas laiku iſzehlu feħs uguns. Ugħni nesphejha apdjeħħst un tħad teatera nams degħi līħds pužnattei, kamehr wijs bija par pelneem vahrweħtiees. Bil-weku d'sħiħwibas now neweena tiku ġe apskahdet, tikai daqbi ugħuns-dseħżejji apdegħu. Zit' leela ta skahde, tas wehl now finam, bet masa jaw nebuh.

No Liverpoles (Anglijā) teek finoħts, ka tasi 10ta Juli us Liverpoli albraukħi Brasilijs keisars un keisarene un no tureenās aisdewu sħiees us Londoni.

No Serbijas teek finoħts, ka Turki Serbijā eegħijsu ħi un leels kautiñi efoħt gaiddams.

No Belgrades. Turki ar 2000 saldateem un leelgabaleem

usbruktūchi Serbeesħu apzeetinatai weetaj pee Malo Zworni-ka. Turki tika fakauti. Turki pasaudeja kahdu 1000 saldatu un Serbeesħeem bija kahdi 200 nokautu un eewainotu. Uti pee Makinicas bija kautiñi, kur Turki tiku ħi fakauti.

No Solonikas. Biu ġejx Solonikas gubernatoris ir-notteċċa, weenu gadu zeetumā seħħeħt deħi Wahjijas un Franzijas konsejjen, kas Solonikā tika nonahwet.

No Paratħchinas teek finoħts, ka Turki 36 kristigu lau-ħu zeematus Pirotas un Al-Balankas tuwumā nodeddinju. Zeematu eedfi ħwotaji tika nokauti, tikai retam kahdam isdevahs iſglahbtees.

No Samaras raksta kahds īnotajis Krewwu awisei („Għad-Gozo“), ka tur vekk-nejha laikā fakkoħt veewest wairak labibas. Tas nahkoħt pa dati no tam, ka efoħt zeriba us labu planju, padalai ari no tam, ka labibas zens efoħt zehħeas, tadeħħi ka Pehterburga efoħt dauds peeprafijus. Ta par peneħru ruđi maħħa joħi 45—46 kap. puds, kwejxi 75—76 kap. puds.

No Meksikas. Kà wehl laſtajeem buhs atminam, tad-Meksika is-zehħħas dumpis. Tagħad atnahku ħas finas, ka walidibas kara-pulki fakħwixi dumpineku kara-pulku. Par Meksikas prekk-fnekk tika atkal eezlets Verdo de Tejada.

Telegraſa finas.

No Pehterburgas tħad 15. Juli. Grezijas ħekknejha us Pehterburgu abrauziż.

No Berlines tħad 15. Juli. Fins Bismarks us Berlini abrauziż. — Serbijas kara-pulki faww riħlofħanu pahr-għoħijs un doħżeen u wakara puſes roħbesħahm.

No Wihnes tħad 14. Juli teek finoħts, ka Turzijas katoġi, Greku- un iċċiħdu-pawwalmeeli efoħt wijs leelā nemeerib.

— Pee Austrijas roħbesħahm Turki nostħħidijsi waltmejk, kas newċenu nelaixi vahr roħbesħahm us Austriju.

Geschäfes finas.

No Kr̄shna Enselinas. Behdigi gan rāhdijahs zauri Juni mehneſi ar wiſu waſaras ſehjumu, jo ſaules karſtums ſneedſa gandrihs ič deenā ſihds 20 grahdeem (vebz Neomira filtuma glahſes rehkingoht), ta ka pat ſahle piauā ſahka dſeltena valikt un pawiſam iſſiſt; bet nu paldees Deewami ar Juli mehneſha ſahkumu apmekleja muhs ſtipr̄ ſeetut, ta ka atkal, lai gan ſeemas ſehja ſlikta, war uſ waſaras ſehjuma augleem zereht, jo wiſs palizis atkal ſalſch un jauks, ka no nahwes meega uſmohdees. Ar dahrſa augleem (ohgahm, ahboleem u. t. pr.) ſlikti rāhdahs, jo gaufcham maſſas zerejams, jo ja wiſur ta, tad gan dauds ahbolus newarehs wehletees.

Blauwas Eduards.

No Paliwanes. Wehl kahds wahrds par tſchiganeem. Gan nu wairak par to leetu newaijadſetu runaht, jo pagahjuſchā un atkal ſchinī gadā Mahjas weefis eekſch ſawa 18ta numura rakſta un pahmet Latweſcheem draudſibu ar tſchiganeem, tad tomehr kahdu wahrdinu grību peemineht, ko es uſ Kahrſdabas tirgu braukdams, R. frohgā redſej. Turpat dauds Latweſchu mahjas grunteeki, wehl daschi, ka iſrahdijsahs, bija ſloholi ſilwei, uſ tirgu braukdams eenahza frohgā, til ſirſnigi ar tſchiganeem apſweizinajahs rohkas ſpeefdam, til ween mutes ſkuhpſtſchanu atſtahdam, kur wiſeem ta ſatikſchanahs til lohti karſta iſrahdijsahs, ka ilgi newaredami rohkas no plezeem weens ohtram watā laift. Man to wiſu redſoht bija jadohma, ka wini laikam buhtu paſchi turwhee radi bijuſchi, vebz tam ari pee ſtoikas veegahja, bairiti un ſchnabi, weſelibaſ uſaukdam, kohpā dſehra, pa ſtarpham daschi gahja ar ari tſchiganu bilardu un kauliņus ſpehleht, turklaht to lohti pazeenidam ar vapirofeem un uguni apdeeneja. Man gluſchi ſawadi ap ſirdi bija to noſkatoeſ, ka tagad eekſch ſcheem laikem, kur wiſas malā ſahl gaifma ſpihdeht, ſkohlas ka ſehnites no ſemes iſaug, bet tomehr ſloholi ſilwei ar ſcheem neſchēkſteem gareem eet frohgō ſohpā dſert un ſpehleht, jo es to turu par leelu launu ar ſcheem paſaules waſankeem eekſch draudſibas elaiſtees. Kaut jel wiſas walſis-waldiſchanas vebz Kohkneſeſchu preeſchihmēs daritu, tſchiganus eekſch ſawahm rohbeſchahm ne-uſnemdam, bet tohs pahrkahpejus tuhlin ar noliktu naudas ſumu noſtrahpetu, tad wini teesham nekur pa kruhmeem ne-uſturetohſe un ſaimneekam tapat ka deeneſteekam, ſirgu un auneli nenosagtu.

Peter Gailiht
mahjas ſaimneeks un grunteeeks.

No Leepajas puſes. Kā mums teek ſuohts, tad pa leel-deenā ſwehleem puſchi no frohgā balleſ wakarā mahjā ſnahdā ſiwi ſawā ſtarvā faſtrihejuſchees un ſahkuſchi ar nuhjahm johkotees, ſihds weens labi uſaudſis puſis no Poim-fahdas pagasta ohtram wehl jauninam ta ar nuhju par galwu laiſch, ka jaſſitais gan wehl mahjā pahreet, bet vebz pahri deenahm iſlaich garu. No teefas puſes wiſs tiziſ iſmellehts un wainigais zeetumā eelikts. Ē nu atkal redſam, kas no waſaſchanas pa frohgeem iſnahk, kād ar ſiltu galwu ſahl ne-prahigi johkotees.

No Tehrpatas. Pahri gaidameem Igaunu wiſpahri geem dſeedaſchanas-ſwehleem „Geſti Poſtimees“ paſneids ſchahdas finas: „Ar muhſu gaidameem wiſpahri geem dſeedaſchanas- un muſihka-ſwehleem mehs tagad efam kahrtibā. Kā laſitajeem jaw ſinams, tad atkaufchana no miſterijas jaw

pa Jurgeem uſ Tehrvatu atnahza; bet vebz prograſa wiija-djeja ſwehltus natureht pa Zahneem ſchinī gadā, bet kas iſha laika deht nebijsa eefpehjams. Mehs luhsam gubernijas valdibu, lai terminu pagazinatu un waram tagad preezigi paſnoht, ka muhſu luhgſhana ir peenemta un atlauta. Tagad mums ir weſals gads preeſch ſagatawaſchanas. Til dris ſa ſwehltu komiteja buhs fastahdiuſehs, mehs tad iſlaibijim uſaijnajchanaſ rafſtu uſ dalibas-nemſchanu un nogaidiſim atbildi, til dſeedataju un muſihka-ſpehletpu no katra pagasta peeteikſee, lai ar nohſchu drukaschanu un ar winu iſſuhtſchanu vee kohreem waretu eefahkt. Mehs no ſawas puſes til iſſalam to wehleſchanahs, ka lai dſeedataji un muſikanti pa ſcho laiku tſchakli mahjitohs, lai, ja Deews to nowehl, waretum ſwehltus gohdam noſwehltiht.“

Scho ſinojumu iſ „Geſti Poſtimees“ ſaweeem laſitajeem paſneegdami un atgadinađamees, ka Igaunu ſawus pirmohs dſeedaſchanas ſwehltidami bija atnahkuſchi (prohti dſeedataji un dſeedatajas) ſawā ſautas uſwalkā, to atgadinađamees newaram atſtaht ne-iſſazidami to wehleſchanohs, ka ari uſ nahtoſcheem dſeedaſchanas un muſihka ſwehleem atkal ſeedataji un muſihka-ſpehletpu nahtu ſawā ſautas uſwalkā, jo zaur to ſwehlti dabu ari ahrigi tautiſku iſſlatu. Sinams kur tau-tai naw ſawa ihpascha uſwalkā, tur to newar iſdaricht, ka to pa muhſu wiſpahri geem dſeedaſchanas ſwehleem redſeja.

No Pehterburgas. Kreewu Pehterburgas awiſes poht ſalſchu jeb wiltu-papihra naudu (kreditbiletes) rafſtida ma ſaka, ka pawiſam eſoht 92 ſalſchoſchanas. Kad nu apdohma, ka tagadeja papihra-nauda preeſch ſahdeem 10 gadeem iſlaifia, tad gandrihs uſ katu gadu naht ſahdas 10 ſalſchoſchanas. Wiſu wairak ſalſchoſchanas iſdaritas ar 3 rublu gabaleem; pa-wiſam rehkiņa 32 ſalſchoſchanas. Žalſchoſchanā vee ziteem papihra-naudas gabaleem ſchahdi ſlaitli peeminami:

no	1	rublu gabaleem	14	ſalſchoſchanas.
"	5	"	13	"
"	25	"	12	"
"	10	"	12	"
"	50	"	8	"
"	100	"	1	"

Tahs ſalſchoſchanas ir daschadas: zitas til ſlikta ſaiſtas, ka tihri jabrihnahs, ka laudis ar tahdeem papihreem tikuſhi peekrahpti; zitas ſalſchoſchanas atkal til ſmalki ſaiſtas, ka pat pratejeeem nahtahs gruhti ſalſho papihri no rikta iſſchikt.

— Kā teek ſuohts, tad uſ Pehterburgu abraukuſchi augli weesi, prohti Italijs trohnamantineeks ar ſawu laulatu draudſeni. Italijs trohnamantineeks prinjis Humberts ir ſahdus 30 gadus un wina laulata draudſene ſahdus 20 gadus wezi.

No Maſkawas. Maſkawas Kreewu awiſes rafſta, ka 25ā Juni eſoht tureenes teefas valatas kriminal nodala iſlaifih-naujchi bijuſchi meera teeſas widutoju (мироваго посредника), 1. nodala Poretschkaſ aprinka, Smolenskaſ gub., ſchtabſkapteiu baronu Meller-Sakometſkij, kas tiziſ apjuh-dehts tadeht, ka wiſch lizis iſkult ſahdu ſemneeku dſerſchanas un neklauſiſchanas deht un ka wiſch ſawā nodala, 1871. g. bija lizis, vee noſkawetas nohmas eedſiſchanas, iſkult ſahdus 300 ſemneekus. Valata atſina apjuhdeſeto par wainigu un noſpreeda winu atzelt no amata.

No Charkowas. Kreewu awise („Novopocijskij Telegrafs“) raksta, ka Charkowas kaufmani pehrkoht tagad dauds mantas Rihgā, kuras wini agraki Odefā pirkutchi efoht. Tas nahkoht no tam, ka Odefā pirkas mantas efoht uj zela wairak reisas ja pahrkraawa, zaur ko tad ari wefchanas mafsa no Odefas isnahkoht dauds leelaka neka no Rihgas.

Ahrsemes finas.

No Pruhfijas. Pahr ultramontanu zihnijschanohs un pretofchanohs jaw fawā laikā tika deesgan finojuschi; tagad waram pahr pretigeem biskapeem schahdu finu pažneegt: Kelnēs erzbiskaps, ka jaw lasitajeem finams, ir no fawa amata tizis atzelti un tā tad tagad uj Pruhfijas diwpadsmūt biskapi pahfleem tika wehl sehd peezi biskapi, un prohti Kulmes, Ermlandes, Hildesheimes, Osnabrikes un Limburgas biskapi. Tee septini biskapa pahfleem Pruhfijā uj tahdu vihji jawu walditaju pasaudejuschi: peezi biskapi tika zaur walstis basnizas teefu no fawa amata atzelti (prohti tee diwi biskapi no Ministeres un Paderbornes, tee diwi erzbiskapi no Kelnēs un Bosenes un tas firsts biskaps no Breslawas) un diwi biskapi nomiruschi (prohti Fuldas un Trieres biskapi), kuru weetā wehl jauni biskapi naw eezelti, tapehz ka starp laizigu waldbiu un basnizas waldbiu naw biskapu zefchanā wehl weenprahiba panahkta. Tee nozeltee biskapi tagad dīshwo ahrsemes, kur wineem nekas netruhkt.

No Rūmenijas. Urweenu leelaku eewehefchanu fahē peehkirt Rūmenijai, prohti, kahdu dalibū jeb stahwokli wina cenems Turzijas karā, tapehz nekas nekaitehs, kad kahdas finas no Rūmenijas pafneeghim. Rūmenijas kara-ministeris dabujis atwehlefchanu, kara īpehku fahikoht un weenu valu no rejerwes fāfault. Rūmenijas waldbiba Turzijai jeb fawai wirswaldbai likuše preefschā prafijumus, pehz plājhakahm teesibahm, kas Turku waldbibas wiireem daroht leelas galwas fahpes, jo Rūmenija grib isdabuht tahdas pafchās teesibas, kahdas it patstahwigahm walstim. Rūmenijas prafijumi ir tahdi, prohti wina pagehr, lai Turku waldbiba 1) atwehloht fawahm pawalstehm Moldawai un Walachai faultees par Rūmeniju, kas libds schim tika no Turzijas leegts; zaur tahdu atwehlefchanu Turzija atfihstu minetahs diwi pawalstes par weenu weenigu un ar Rūmeniju fāderofchu; 2) lai wina usnentu Rūmenijas agentu Konstantinopelē starp zitu walstju fuhtneem (tikai patstahwigas walstis tura fawus fuhtnus pēc zitham waldbahm un tā tad Rūmenija, fawu ihpachu fuhtni jeb weetneeku turedama, buhju zaur to dabujuše patstahwigas walstis atfihfchanu); 3) lai wina atfihstu Rūmenijas agenta teesibas pahr Rūmenijas pawalstneekem Turzijā; 4) lai wina skaidri noteiktu rohbeschās starp Donawas grihwas ūlahm, lai reis beigtohs muhchigee strihdini schihs leetas deht; 5) lai wina noslehgatu ihpaschus nolihgumus ar Rūmeniju pahr andeles, pafsta, telegrafa- un pafes-buhfchanu. Tahdi ir Rūmenijas prafijumi. Ja nu Turzija apföhitohs schohs prafijumus ispildiht, tad Rūmenija buhju panahkuse patstahwigas walstis stahwokli; bet ja Turzija schohs prafijumus neveenamtu, tad finams Rūmenija stahtohs nemeerneeku pulka (jo uj karu Rūmenija rihkojahs) un Turkeem buhju tad weens suprē eenaidneeks wairak. Kā leekahs, tad gan Turzija raudisks wifadi ar Rūmeniju meerā islihgt, wifu apföhlidamā; bet waj Turzija ari wifu ispildihs, ko wina apföhlihs, tas

wehl janogaida, jo Turzija dauds ko ir apföhlijuše un neikreisās ispildijuše.

No Bulgarijas nahk atkal breefmigas finas pahr to, ko Tscherkeschi un Bozchi-Bozuki pēc Bulgariečcheem padarijuschi. Kahds Frantschu awises („France“) finotajs raksta pahr tam tā: „Es tikai stahstichu notikumus, bet ne tahdus, ko ziti man pastahstichu, bet ko pats ar fawahm azim esmu redsejiss un kas lai ari waldbai buhju eewehefchanu. Peezas deenas pehz tam, kad Tatar-Basardschika bija aplaupta, laudis nokauti un wairak zeemati aisdedfinati, lai labaki waretu laupiht, es tur biju nonahzis; es eeraudsiju leelā kahde fakratus pulkstenus, selta- un sudraba-kehdes, selta aprohtschus jeb armbandes un ohringas, juku jukahm īamestas, kas no Turku saldateem tika par īmeekla naudu issjohliti. Mineta pulstenu kehichu, aprohtschu u. t. pr. kahde bija kahdas 3 pehdas leela. Kahds palkawneeks, ar kuu kahdus wahrdus runaju, pahrdohschau wadija. Winam blakus fahweja wirsneeki un ap wifū to weetu fahweja saldatu pulki. Tahs turwumā buhdamas mahjas bija fagrautas un ehku drupas bija ar ašinim aptraipitas. Kahda no īagautahm mahjahm es isfaktiju 22 feewas un 7 behrmus, wehl ne trihs gadus wezus, kas ar pihkeem (bajonetehm) bija nodurti. Pa to starpu nahja saldati, kas īmeedamees tohs jaw puht fahldamus līkūs wandija. To wifū wehl zilweka sīds waretu pahzeest, lai gan ihgnuma pilna un Turkeem schahdi breefmu darbi ne mata ne-aisker; bet ko tagad stahstichu, ic teesham breefmi. Bee minetas pulkstenu-, kehichu- un aprohtschu-kaudses bija usspārūtas katrā kahdes īuhri 2 feeweschu, galwas un 4 rohkas, tā ka pavījam tur bija 8 galwas un 16 rohkas. Starp tām 8 galwahm bija ari kahdas 60 gadus wezus feeweces galwa, kuras īmee mati bija ar ašinim aptraipiti. Weena azzs wina bija issprahguše un karajahs un saldati par tam johkojahs, bes ka palkawneeks un wirsneeki to buhju saldateem īeeguschi. Tur ari bija īinalka rohzina, kurai bija trihs pirksti noziristi, laikam, lai gredsenus buhju warejuschi weeglaki nowilti. Bet lai ar tilbauds peeteek, negribu wairak par īcheem swēhra darbeem stahsticht. Man sīds no behdahm grib plīhst, Turku breefmu darbus eedohmajatees.“ Tā minetas Frantschu finotajs raksta fawai awisei un ari zitham awisehm teek deesgan breefmu darbi pasinoti, ko wifū īhe newaram usfahmeht, jo sīds teek no ihgnuma un reebuma pahrnemita, tahdu zilweku swēhra buhfschanu aprakstoht. Bet pafkafimees, ko politikas prateji par tam īpresch. Wahju awise („National-Ztg.“), pahr īcho buhfschanu īpresdama faka tā: „Kad ari newar leegt, ka uj abahm pūfēhm breefmu darbi teek pafrahdati, jo ari Serbečhi un Bosnečhi nedēdīna Turku zeemus un nokaui zilwekus, kas vee karoschanas neuem dalibū, tad tomehr zaur tam ta breefmu buhfschanā neteek pafmasinata, un īiropa newar uj tam meerī īskatitees, kad wifū fawstarpijā walstis-nolihgumi un normas teek tā ka ar fahjahm mihtas. Īchē slāht pafleefam to finu, ka Turku waldbiba efoht uj Bulgarija fuhtjuše kahdu ministeri, kas lai to leetu īmeklejobjt, bet tas gan mas ko libdsehs, jo Turku waldbiba deesgan pafihstama, kahda wina ir, un lai gan īiropas leelwalstis negrib karā īemaifitees, tad tomehr wihahm wajadsetu schini leets īemaifitees, lai breefmu darbi wairs netiktu pafrahdati.

No Turzijas. Ko jaw daudsreis fāzijuschi, tas mums ari schoreis jažaka, ka no Turzijas nahk tahdas raibas finas,

kas weena ohtrai preti, ka wispahrigi pilnigu pahrskatu ne-war fastahdiht. To mehs pa peemeeru redsam pee tam sinahm pahr sultana faslimschana. Atnahza finas, ka sultans efoht faslimis un praktā apjuzis un tapehz wina krohnefchana jeb sohbena apjohschana newaroht notilt; tagad nu kahda leelaka ahrsemes awise, kas pahr Turku buhfschanu it labi fina, pafneeds schahdu fina: „Wifas pahr sultana faslimschana un ahrprahribu ispaustas finas efoht tikai no Turkeem isdohmatas un laudis isdaudfinatas. Sultans Murads katru rihtu turoht ar fawu leelwesihru Mehemedu Rudschi farunafchana un strahdajohr ar to lihds pufdeenai. Kad sultans nefur nerah-dotees, bet fawā pili paleckoht, tad tas tapehz noteckoht, ka winsch negriboht ar ahrsemes weetneeleem fatiktees. Ihpachhi weenas walts weetneeku winsch newaroht eeredseht, ta ka winsch labaki wafisam no mahjahm ne-iseetu neka ar mineto weetneeku fatiktees. Tas nu peerahdoht, ka sultana wafeliba un prahis atrohnahs labā, bet ne slittā buhfschanā. Turklaht ari japeemin, ka Anglijas weetneeks Henri Elliot un Dru-monds, Anglijas brunu fugu pahrwaldneeks Besikā, fawai waldbai dewijschi pahr sultana wafeliba pilnigi apmeerinadas finas; jo wini, kad tikai to isluhguschees, efoht no sultana pee farunafchanas peelaisti. Us Franziju atnahkus has finas, ka sultans ar fawem ministereem apfpreidis, waj nederetu, kad winsch pee fawem kara-pulkeem aisdohtohs un winu wadischana usnemtohs.” — Wifas schihs pafneegtahs finas rahda, ka sultans ir wafels. Turpreti atkal zita kahda leelaka Anglu awise fino pahr sultani ta: Pahr sultana wafeliba ir deesgan ko ruhpetees. Wina wafeliba ir stipri fatihzinata zaur sultana nonahweschanohs un zaur ministeru nonahweschana un winsch tamdeht neko ne-eefpehj preefch waldbas darbeem ko strahdaht. Ministeri gan isleekahs, it ka wini ar sultanu apfpreestohs un ari faka, ka wini ar sultanu strahdajuschi, bet sultans tikai ir ehna no tam, kas winsch wehl bija preefch trihs mehnescheem. Saka, ka sultanan efoht smadenu slimiba un ka deesgan par to jaruh-pejabs. Nemas nefchaubahs, ka sultans no waldbchanas at-fazishotees un atfazinashchanahs ari efoht waijadfiga. Us fahdu wihsi sultans fawu wafelibu famaitajis, efoht zaur tam issfaidrojams, ka wezais sultans gahdajis, lai wina pehznah-kamais ta dñihwotu, ka winsch gara kreetnibu un meefas wafelibu saudetu, un lai zaur tam winsch par sultani nederigs paliku. Ar 35 gadeem wina wafeliba ir maitata un katru brihdi gaidams, ka sultans no trohna atlahysees un wina weeta waldbchanu usnems Abduls Hamids.

— Te nu efam zitu zitai preti buhdamas finas pafneegschi, lai lasitaji reds, zil gruhti schim brihscham pahr Turziju pafneegt flaidras un pateefas finas. Tapat tas ari eet tagad ar kara-sinahm, kas nereti zita zitai preti runa un neween no Turku pufes, bet ari no Serbeeschu pufes teek famelohts. To nu wispahri peeminejuschi pafkatisimees ari druzin us kara-lauku. Pahr Turku-Serbeeschu karu fahds kara-leetas vratejs pafneeds daschas ewehrojamas finas, kuras ihsumā janemtas fhe pafneegsim. Tai 1mā un 4tā Juli Turki fahla no Widdines un Pirotas ar pawairoteem fpehleem us-brukschana; wini pahr Timoku pahrgahjuschi Serbijā. Lai gan no Serbijas pufes pahr to nekas netek finohts, tad to mehr japeenem, ka ta ir pateefiba. Bet is wifahm lihds schim atnahkus has finahm flaidri redsams, ka Serbi ne us weenu is sawahm pefzahm karoschanas weetahm nelahdu la-

bumu preefch fewis naw eeguwuschi, turpreti wehl tam pre Morowas buhdamam kara-pulkam bija ja-atlahyjabs un ta apzeetinata weeta Babina-Glawa, bes ka kautinu buhlu us-nehmis, bija ja-atlahj un pee fawem reserwes pulkeem at-pakal jadohdahs. Schim brihscham winsch laikam jaw buhs pahr-rohbeschahn Serbijā atpakal nahjis un newarefchis neko zita dariht, ka apzeetinatas weetas eetaisht un Turku usbrukschana nogaidiht. Tam kara-pulkam, kas stahw sem Leschjanina wadischanas un kas pahr Timokas augfhas galu tika atpakal dñihs, tam nu waijadsehs Turku pahrechana pahr Timoku aiskaweht, ja winam tikai deesgan leelgabalu pee roh-kas; bet kad winsch to nesphehtu isdariht, tad winam waijaga no tur buhdama kalna raudsiht Turkus no fewis atgainaht un tohs aiskaweht, ja tee dohtohs us deenwidus pufi, gribedami Tschernajewam usbrukt. To wifus pahriwirsches ewehrojohr buhlu jadohma, ka mineteem Serbeeschu kara-pulkeem buhlu flits stahwohlis, bet ja wini fawu stahwohl proht labi isleetaht, tad wehl nekas nekait. — Deenwidus-wakara un wakara pufi pee Ibaras un Drinas nekas netek darihts. Wairak dñihwibui israhda Montenegrofchis un ari wairak wisi ir panahkuschi; winu kara pulks seemelu wakara pufi, sem firsta Nikitas wadischana, ir Gatschlas kalna kaijumu ir eeguwuschi, Metochiju wini fawā warā dabujuschi. Newesinje wineem padewufchis un tagad wini weenu juhdsi no Mostaras, kur katru deenu kautinjch gaidams un war zereht, ka wini dabuhs wirsrohku un Mostara nahls winu rohkas. Ar Mostaras eeguhfchana Montenegrofchis buhlu Herzegovinu no Turkeem (wifus masak no Turku kara-pulkeem) atswabinajuschi. Turku kara-buhfschana war palikt jo wahriga, kad Rumenija kara riklofchana teek jo pilnigi isdarita. Tik dauds pehzi mineta finotaja fpreeduma.

No Smirnas. Pahr nelaimigo atgadijumu Smirnas ohja teek no tureenas ta finohts: Tai 2tā Juli ap pufdeenahs laiku nejauschis Smirnas ohsta wehtra usbruka damskugim „Kustoza,” kam patlaban bija 26 matroschi. Kugis no weh-tras fagrabbits, fahla greefles, tika no wineem gaifā pazelts un tad nogrima. No teem 26 mineteem matroscheem ween-padsmit noflihka, feschus pufmiruchus noneja us Austrijas kara-wihru spitali, tee ziti palika bes bruhzehm spirgiti pef dñihwibas. Ta „Kustoza” kugim usbrukufe nelaimo tika wifus pirms pamanita no Italijas kara-kuga „Palestro,” kas tuhdat ziteem kara-kugeem dewa finu, ta ka ihjā laikā kahdas 40 laivas no teem tur buhdameem Kreewu, Austreichu, Franzischu, Italeeschu, Anglu un Turku kara-kugeem tika us nelaimas weetu aissfuhitas, bet nonahza par wehlu. Ohtrā rihtā brauza ar pefzahm laiwahm noflihkuchohs matroschu lishkus issweijscht. Deenu pehzi tam tai 4tā Juli (22. Juni) tika flihkon paglabati. Bija firdi aissgrahbdams brihdis, kad ween-padsmit jahrukus muhlikim fpehlejohr us muhlichigo dujas weetim aisswadija. Wifis kara-kugi un kara-wihri bija fwehktu uswakkā tehrpuschees.

No Afrikas. Weens no teem sawangoteem, ko Dahomejas lehnisch beidsamā laika Abbeokutai usbrukdamis bija sawangojis, ir isbehdsis un us Lagos nonahzis. Schis wagineeks stahstija, ka Dahomejas lehnisch efoht weenkahrfschus kohla fuki ar kehdehm un enkureem lizis taisht. Schi fuki winsch lizis usstahdiht weenā dihki par elku, zaur ko, ka wini zere, wifis winu pretineeku fuki pofta eefchoht un no Dahomej scheem tilfchoht us krasta iswilkti. Lehnisch no jauna elka

ihpaschi luhsdoh, lai winam (prohti Lehninam) eenaidneeki nesnoht ne-usbruktu. Lai elka labu prahru waretu panahkt, tad Lehninsch nospreeda, ka waijagoht preeksch elka zilwefus upureht. Kahdi 800 zilweka tika tureenas apgalabā fakerti un Lehnina preekschā nowesti. Pagahnu wirspreesteris dewa latram fakertam dser un ka tas pee dserfhanas isturejabs, pehz tam wirspreesteris nospreeda, waj tas preeksch elka uperejams jeb par wehrgu pahrdohdams. Scho atgadijumu schē pastahstam, lai lasitaji reds, ka pagahni wehl strahda.

No Amerikas. Pezh jaunakahs Amerikaneeschu statisku aprehkinafhanas esohf pehrnaja gadā wiſā pafaulē dabuhts fudraba wairums 85 mil. 250 tuhft. dolaru wehrtibā. No fchahs sumas esohf Amerikas fabeedrofas brihwvalstis to leelaku datu dabujutħas, prohti $36\frac{1}{2}$ mil. dolaru wehrtibā un wiſmasako datu Sweedrija, Norwegija un Danija — 250 tuhft. dolaru wehrtibā.

Widsemes skohlotaju-konferenze Walkā.

Widsemes skohlotaju-konferenzi natureja fchogad 30. Junijā un 1. Julijā. Bes dascheem mahzitajeem, kas ka weesi konferenzi apmekleja, bija gandrihs simts skohlotaji fanahlufchi.

30. Junijā pulksten desmitos preeksch pufdeenas fapulzehas konferenzes-beedri un weesi „muſes“ sahle. Pezh diwi nodseadatahm perschahm is tahs dseefmas № 637, tureja Widsemes skohlu-preekschneeks, zeen. Guleke kungs, ihfu luhschānu un pehz tam garaku atklahfhanas-runu. Guleke k. fawas runas fahkumā iſteiza, ka wiſch prezajotees ſchō konferenzi jaw zeturto reiſi wadoht un noschehloja turklaht, ka fchahs fapulzes iſſludinashana it ihpaschi Igaunu laikraksts gauschi nepilniga bijusi. — Daschus wehrā leekamus rajchojumus muhſu skohlas-laukā, ka par peemehru Walkas draudses skohlotaju-seminara dſhwolku pawairofchanu, seminara skohlotaju lohnes pa-augstinafchanu u. t. pr peeminedams, gressa runatajs klausitaju wehribu us muhſu tautas-skohlu fawadibū, kas zaur to naht, ka

1) muhſu tautas-skohlas Widsemes brunneebas patwarā, pahrfatishanā un waldischanā stahw, lai gan ſchi fawus behrus muhſu skohlas nefuhta; un ka ar nahkamibā brunneebai ſchis usdewums paliks, to peerahda jaunee Kursemes skohlas-likumi, pezh kureem ar Kursemes brunneebai no waldischanas tahds pats darbs ustizehts;

2) muhſu tautas-skohlas uſnem behrus, kas jaw mahjā daudsmas laifchanā, bihbeles stahstos un galwas gabalos no mahtehm mahziti, un lai gan muhſu behrni zaur to neweendidi ſagatawoti ſkohlas eestahjabs, tad tomeht mahjas mahzibai tas labums, ka behrni zaur to tai wezumā, kur wiņu gara ſpehki ſahl peenemtees, jaw garigi daudsmas teek mohdinati; jo zitadi tee paliktu lihdi ſkohlas laikam bes fahdas mahzibas un tiktu zaur to tai wezumā, kur kats zilweks tohs wiſswarigakohs eespaidus fanem, fawā garigā attihstifchanā aiskaweti.

Bes tam ir muhſu skohlotaju darba lauks, kuru audināfchanā un mahzifchanā behrni wiſu deenu paleek, dauds plafchaks neka ahrsemes- un pilſfehtu-skohlotaju; zaur ko wineem dauds leelakā mehrā, neka ſchēem, wezaku peenahkumi ja-ſidata. Tapehz ari beidsamīs gadōs ir pee walſis ſkohlotaju ekfame-neem us paidegogisku ſinaschanu dauds leelaks ſwars likts, neka agrat.

Ja ſkatamees it ſewiſchki us muhſu draudses-skohlahm, tad gan nekur ſkohlas ne-atrohdahs, kas tahdu fawadu stahwokli eenem, ka tahs. Kursemes pa-augstinatas walſis ſkohlas daschadā wiſe no winahm iſſchkirahs un Igaunijā wehl bei-dsamīs gadōs ir tik kahdās weetās ſkohlas eeriktetas, kas muhſu draudses ſkohlahm lihdsinajahs. Lai gan tadeht muhſu draudses ſkohlas fawā kahrtā gluschi atfawinatas stahw, tad to-mehr winas ir dſhwli lohzelki muhſu tautas-skohlu organiſmā un stahw ar muhſu baſnizu it tuvā ſaweenofchanā. Wiņu iſpaſchs usdewums ir muhſu tautai kreetnus fainmeekus, fainmeezes un draudses- un walſis-preekschneekus isaudseht, un ſkohlenus preeksch augstakahm ſkohlahm ſagatawoht. Ja ta-pehz eevehrojam, ka muhſu draudses ſkohlahm bes ta ihsta galamehrka, prohti: wiſpahrigas, zilvezigas iſglīhtoschanas wezinafchanas, wehl minetee ſpezial noluhtki jaſa-needs, tad gan jaleezina, ka mehs bes winahm nemas newaram iſtikt. Un ja winas reis to attihstifchanas stahwokli buhs panahkuſhas, kur ſchē ſpezial-noluhtki vilnā mehrā ſafneegti tilks, tad mehs ari drohſchi waresim ſazib: „Draudses ſkohlas ir muhſu ta uta ſkohlu krohnis un muhſu tautas glihtums.“

Sawu runu beidscht Guleke kungs konferenzi atklahja. Kad pehz tam konferenzes rafšu wedeji un preeksch dascheem laikraksteem referenti bij iſwehleti, usaizinaja presidents, zeen. Guleke k., ſkohlotaju Warstat kungu is Walkas par fawu tehmatu: „Religijas-mahzib a tautas ſkohla“ runaht.

Warstat kungs fawu runu eefahkoht peemineja, ka wiņam ſchodeen jarunajoht par to mahzibu, kas pehdigā laikā dash daschadeem pahrfpreedumeem par preekschmetu bijusi. Schē pahrfpreedumi dohdoht leejibu no fchahs mahzibas ſwara preeksch zilweka dſhwes. Jo latra zilweka ſirdi mahjojoht dſhwifchanas pehz Deewa un wiņa meera. Kad Warstat k. tahtaf fawā runā bij peerahdijis,

1) ka daba un ſwehti raksti lai ir awoſchi, if kureem ſkohlotajs pee religijas-mahzibas mahzibu ſmel, un

2) ka metodifki religijas-mahziba behrneem wiſweeglaki un augligaki pefawinajama un eedehstama, lai ta teem ſirdis un ſapraſchanu mohdinatu un wiſā dſhwibas laikā par paleekamu ihpachumu paliktu, nolaſija wiſch 8 tehes, kurās wiſch fawas runas ſaturu iſhumā bij ſawilzis.

Wiņa tehes ſkaneja tā:

1) Religijas-mahzibai ir wiſs, kas dabā leezibu dohd no Deewa, pareiſi ja-iſleeta, lai zaur to wiņai kreetni pamati buhtu.

2) Kristīgas religijas mahzibas usdewums ir: behrus weſi pee ewangelijuma un Deewa walstibas atſifchanas, wiņu ſirdis mohdināt un dehſtīt atgreesigu, tizigu un-kristīgu prahru un kohpt deewiſchlas miheſtibas dſhwibū.

3) Katriai religijas mahzibai buhs dibinatees us material-prinzipa.*)

4) Muhſu ſkohlas religijas mahziba ar bihbeles stahsteem ja-eefahk un tā ja-eegrohſa, ka wiņa ari wehlač pa leelakai dalai bihbeles-stahstu mahziba ir.

5) Pee bihbeles-stahsteem ſkohlotajam netik ween us ſapratīgu, brihwu stahstifchanu, bet ar us iſweizigu iſleetaſchanu

* Apakš ewangeliflas draudses material-prinzipa ſaprohtam mehs to mahzibu, ka zilwels nemis zaur ſaweeem labrem darbeem, bet zaur tizibu un Kristus nopeini teek ſaiſnoht. Ralſti tās.

ja skato, lai zaur to behrna garigs skatu-rinkis taptu leelaks un wina tikumiga dabas isglihtoſchana weizinata.

6) Rātkiſma-mahziba ſkohlotajam ſapratigi ja mahza, no jehgumi zaur peemehreem iſ bihbeles-stahsteem ja-iſſkaidro, faw un behrnu peedſhwojumi ja-isleeta un no dſitahm dogmatiſ-kaſm iſſkaidroſchanahm jaſargahs.

7) Behrneem tāhs ſkaiſtas, garigas dſeeſmas ja-eemah-ahs, lai tāhs zaur to tautas dſihwē eedehſtitas tiku.

8) Religijas mahzibai wiſadā wiſe ir uſ pateeſibu jadi- binajahs.

No ſchahm augſchejahm tehſehm tika bes zeturtaſ wiſas weenbaſfigi peenemtas. Vehz iſſas debates par 4. tehſi, weenojahs konferenze uſ tam, fa wina pahrgrōhſama, ja ta ar muhſu draudſes-ſkohlahm, kurās rātkiſma-mahziba tāhdā paſchā mehrā, fa bihbeles ſtahſti, mahzama, nemas neſa- derahs.

Debatei beidſoiees, runaja Gulbenes mahzitajs, Reuſler k., par to paſchu tehmu. Wina runa iſſchkihrahs no Warſtata runas zaur to, fa wiſch ſho tehmu no gluschi zita ſtah- wokla apſkatiſa.

Ramehr Warſtat k. veſz didaktikas un metodikas likumeem ſawā runā mehginaſa iſſkaidroht, fa religijas-mahziba ſkohlahm mahzama un iſ kureem awoſcheem ſkohlotajam lai materialu nem, bija Reuſler k. ſewim par uſdewumu ſtahdiſiſ: wehſtu- rigi peerahdiht, fa religija ir tas pamats, uſ fa wiſa patee- figa, zilvežiga iſglihtoſchana dibinajahs, un ka ta weeta, fur ſchi pateeſiga iſglihtoſchana mahjo, ir kriſtiga draudſe. Jo katra iſglihtoſchana bes iſtaſ religijas aifwed zilweku pohtā un gohſch tautas paſuſchana, fa wehſture mums to it ſkaidri peerahda. Ja tadeht eevehrojam, fa muhſu laikos netiziba jo leelā mehrā iſplatahs, tad gan muhſu tautas-ſkohlahm, kurās behrinus preefch kriſtigas draudſes audſe, zeſchi uſ to jadſenahs: ſho iſto zilvežigo iſglihtoſchana behrnu ſirdiſ eedehſtit, lai kriſtiga draudſe ari jo probjam ta weeta buhtu, fur pateeſiga iſglihtoſchana un Deewa gaižma mahjo. Kad Reuſler k. ſawā runā tāhak bij apſkatiſiſ: ſkohlotaju, ſkoh- lenus un tohs lihdektus, kas ſkohlotajam iſweizigi ja-isleeta, lai iſto mehrki panahku, beidſa wiſch ſawu runu ar to, fa iſtaſ religijas-mahzibas augli uſ ſilweka eekſch pateeſas gohdbihiſchanas pret Deewa autoriteti parahdotees.

Ar ſho runu tika preefchupdeenas ſehdeſchana pulſten wee- nōs flehgta un kohpmaltite natureta, uſ kurās bes Augſta Neiſera weſelibaſ wehl uſ daschu zitu wiſru weſeliba „augſta laime“ atſkaneja.

Pulſten 3½ ſahkabs vežpuſdeenas ſehdeſchana.

Kad Wallas ſeminara direktors, zeen. Zimſe kungs, par tām parteiſahm, kas Latveeſchu ortografijs pahrabof- chanas dehl zehluſchahs, kahdus wahrdus bij runajis, no- loſija wiſch dehl pahriſpeereſchanas un balsioſchanas tāhs no zeen. Bielenſtein k. aifſtahditas tehes*) par Latveeſchu rākſiſbu ſkohlahm. Vehz garakas diſkuſijas tika no konferenzes ween- baſfigi tāhs tehes 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 21, 22, 23, 24, 26, 27, un 28 pe- nemtas. Pee 17. tehes atmeta konferenze ſ-dubultoſchana, p. peem. biſſe, laſſiſ, ſeſſeriſ, graſſiſ, paſſeht. Tāhs garuma ſiħmes h weetā wehlejahs konferenze guloschu ſtrihipinu un lubdſa presidenta k. Widſemes wiſe ſkolas walduſchanai ſho wehleſchanohs preefchā liſt, lai wina dohtu ſkohlahm ortogra- fijs ſkaidrus preefchraſtus. Tāhs tehes 19, 20 un 25

konferenze nepeenehmu. Var garo un iſſo o iſſazija konfe- renze ſawas dohmas tā, fa uſ garo o guloscha ſtrihipinu ſiħ- kama un iſſais o bes ſahdas ſiħmes rākſtams.

Vehz beigteem pahrſpreedumeem par ortografiju runaja Lugaschu mahzitajs, zeen. Uſmann kungs par to tehmu: Latweeſchu dſihwes?

Zeen. runatajs aifnehma ſchāt runā ſchahdas punktes iſ Latweeſchu dſihwes:

- 1) tautas un walodas radneezibū;
- 2) dabu jeb karakteri, t. i. tautas labas un ſliktas grunts- ihpajčibas un eraſchbas;
- 3) dſihwes kahrtu;
- 4) tautas dſeeſmas;
- 5) rākſtneezibū jeb literaturu;
- 6) tautiſkas zenſhanas.

Scho runu, ko Uſmann k. preefch ſahdas ſeelaſas etno- grafikas jeb tautas aprakſtidamas grahmatas ſarakſtijis, ap- ſohlija wiſch zaur laikralſteem kaijā laift.

Beidſoht darija preſidents Gulek k. konferenzei ſintamu,

1) fa no walduſchanas tilſchoht atlauts ari teem jaune- kleem, kas muhſu tautas-ſkohlahm vijuſchi un kam no ſkohlas preefchneezibas leeziba iſdohta, fa tee tautas-ſkohlu zaurgah- juſchi, ſaldata deenesta laiku diwi gadus pa- iſſinaht, bes fa teem zitur fur ekſamens buhtu janoleek, tik Kreewu walodā uſ ſtegħi ſkohlu walduſchanas.

2) fa Nihgas aprinka ſkohlu revidents, Grimm k. no Nihgas aprinka konferenzen luhgts, wiſam rākſtijis, par to ruhypetees, lai preefch muhſu ſkohlahm derigas latwiſkas dabas ſtahſti un dabas- mahzibas grahmatas tiku ſarakſtitas, un lai wiſpahrigo Widſemes konferenzi ar ſahdureiſ Walmerā noturoht.

Var konferenzen notureſchanu Walmeera tika nožlehgts, ſho wehleſchanohs iſpildiht, lai gan naħloſchā gadā konferenzi wehl Walla ſtahmu.

Pulſten 7 wakarā tika pirmas deenā ſehdeſchana ar dſe- daſchanu ſlehgta.

Wangotajs leek ſewi ſawangoht.

Gara noſtaigafini uſ Wahzemes maſo pilsfehtinu Milten- bergu uſ Maines upes, eekſch kurās atcohdahs weefu namis, kas wehl ſho baltu deenu tur ſtahw, un zaur to ir wehrla ſehdeſchana, fa taſ ſohli wez, prohti tai 14ta gadu ſinteni ſaiſhītis un kam wahrdi „Milſens.“ Namis, lai gan veſz wezaz mohdes ſaiſhītis, ir ſaiſhu ta peenehmigala ekla pils- fehtinā, fur ta laika augſtmani mehdſa ſelodami naſts-mahju nemteeſ.

16ta gadu ſintena eeſahlumā dſihwoja, ne wiſai tāhlu no tureenes ſahds bruneneeks, wahrdā Erbaks, ſawā lepnā, leelā pili, netahlu no Odenswaldes. Erbaks bija gohdahtis un kreetnis bruneneeks, ko ari par „Schenk Eberhart no Erbaks“ mehdſa fault. Eberharta lepnā pils wehl ſho baltu deenu ari tur ſtahw, un wina vežnahrakomee tur tai pili wehl mahjo eekſchā.

Bruneneeks Eberharts bija weenteefigs, kreetnis, ſaiſns un uſtiziſgs karotajis. Vehz ta laika ſatotu mahzibahm wiſch dſihwoja deegjan Deewabihjigji.

Nu veſz 345 gadeem ſtahſtichu par ſchi funga un bru- neneeka brihnijeku gadijumu, kas „Milſens“ weefu namā notiziſ.

Bija pawafari, tai 1518tā gadā, jaw labi wehlu wakarā,

kad Deewabihjigais Erbakas ar masu pulziniu kara-wihru, „Milfena“ weefnizā, Miltenbergā nahts-mahju nehma, zitus kara-wihrus tahtaku aisaaidamās. Bruneneeks Eberharts likahs few kambari erahditees, pa-ehda wakariunas un dīstās dohmās nogrimis likahs pehz us ausi. Eberharts mehdsa alaschin pahtarus skaitiht. Tā fawus wakara pahtarus skaitidams, winſch isdfird zaur plahnu dehlu ſeenu, oħra ħanu-kambari, jauku, ſtipru kohkles ſkanu un garigu dseefmu dseedam. Eberhartam ſkan tas miħligi ausis; jo winſch faprata taħs dseefmas waħrdus, un noprahta meldinu, tā ka kohscha kohleħħana un dseedasħħana bruneneeka ſirdi arweenu waixak aisgrahba. Winſch pahrmeta kruſtu ſewim preekſħa, falika roħkas, un kad tas Deewabihjigais dseedatajs, ko winſch gan nepasina, pantinu dseedadams pabeidsa, tad Eberharts il-rejes fawu „amen“ peelika galā. Kad nu wina nepasihstamais kaiminħsch ajs ſeenas fawu dseefmu bija pabeidsis, winſch ġaħla ar speħzigeem wahrdeem Deewu luħgt, ſewi un wijsus zilwekus tam triħsweenigam Deewam pawehledams. Eberharts pellek atkal fawu amen! amen! klaht, un jutahs ſewi tā garā pazilahs, ka winſch ſen tā nebija bijis un aismiga pehz faldā meegā.

Niħta, gajxmai austiht, atħsan atkal taħs paſħas kohkles un kohscha riħta dseefma ar ſtipru parupju wiħra balji dseedata. Erbakas bruneneeks falika atkal fawas roħkas, un titliħds kohkletajis weenu pantinu pabeidsa speħleħt, winſch tuħlit fawu amen! amen! klaht sprauda. Kad nu speħziga is dseedatajs fawu klaistro dseefmu bija pabeidsis, tad bruneneeks meta ſewim kruſtu preekſħa un għaż-żejjur phee weefu fainneka apwaizah, kas tad iħsti tas taħds efoht, tas wina kaiminħsch, tas wina ar fawu jauku dseefmu, kahdu weħl nekad nebija

dīrdejjs, tā fatreegis un atspirdsinajis? Sainneeks winam atteiza, ka tas efoht gan taħħid muħks, kuxu winſch ari ne-paċiħtoħt; efoht pużmuhsa wiħrs ar goħdajamu weidu un laipnu uſskatu. Schis fwejhais fungo efoht wakar-wakara ar maseem rateem pebrauzijs un fawu teħrinu jaw aismaf-fażijs, fawu firgu lizis juħġi, un driħs braukschoħt proħjam. „Cita ppee wina un luħsat wina, lai winſch masu brihtinu weħl pakawejahs, jo es winam gribu par taħm wakarejahm un fchi riħta dseefmam pats pateiktees, un man waiħaga wina waigu redsebt, eekam es fawu żelu taħħak nemu.“ Eberharts fazijs. — Weeju-nama fainneeks winam yaklausija un weda winu ppee ta nepasihstama kaimina oħra ħambari. Eberharts ee-eet. — Swejhais to laipni fagaida, bet abi nu valika stahwoħt weens oħram preti, un skatijahs azis. Muħks bija wiħrs no kahdeem triħsdesmit gadeem, widejja augumā un labi no-audjis plezgħi wiħrs. Wina leelas filas azis, bruhni mati un stahwoħħa peere rħadja firdigu un uſtizigu droħiħib. Wina muti uſskatoħt, wareja fpreest, ka winſch ir labi runatajs un no wiħas wina uſskatas bruneneeks fpreeda, ka tas ir gan taħħid garigħi fungo. „Es nahku pree Jums fir-niggi pateiktees, par manu ūrds ustaifisħchanu, ziegħi għad Goħdajam teħws,“ bruneneeks fazijs, „un jebsħu fainneeks man teiġa, ka Jums driħs zelj apakħi kahjabb, tad tomehr es Jums weħl luħdsu, man kahdu pat dseefmu uſ-dseedah, kahdu Juhs fħo riħtu dseedajha, jo mana dweħsele ir-iſslahpu pehz ta dīslħibas uħdena.“

(Turpmal beigum.)

Lihos 16. Juli ppee Rihgas atnahlu fħi 1530 kugħi un aigħaqi fu fħi 1421 kugħi.

Utbildedams redaktehrs Ernst Blaies

Studinashanas.

J. Redlich

gruntiga un wiſu weżjak

Englischu magasihnej

Schinu gadā, tāpat fà preelschlaik, teek pahroħtas tik ween taħs iħstenahs Steiermarkas jeb **Għistreiku feisra semes iskaptes**, no ta wijsu isħkata kafama teħrauda, taħnas un liħkas, garas un iħfas, — tā ari taħs **patent-iskaptes** ar selta wahrdeem, no taufeta teħrauda, kureas phee sħabs tik waren lipi-gas fà puznajis phee bahr das. Aridjan taħs **garobs Pruhsehu labibas** un taħs iħfas stipras **otwasu** jeb **zinu-iskaptes**, Italtħas semes iskapħu galodinas. Strahlsuntes iskapħu akmina inee un bimstein akmina bruzelli jeb striħki, un luħdsu weħra lill ka manas iskaptes un tee **Strahlsuntes iskapħu akmina inee** un **bimstein-akmina iskapħu bruzelli jeb striħki**, eelsx taħs leelabs Maßlawas israhdišanas 1863, Rihgas semlohpibas israhdišħana 1871 un Wihnes (Wien) wijsa u-ispajjal israhdišħana 1873. gadā, ar taħm sħieħ blakam redsamahm goħda-sibmeħm puċċlotas luuwa; tā aridjan teek weħl pahroħti abmurini un lastas preekħi iskapħu kapinashanas, grāvju-schipeles, firgu- un goħru-kehoves, d'selsu-pinelli un dauds zitadas leetax preekħi mahju walidħiħana un semes uſkopsħħana.

Pagasta skohlotajs

ar labahm leezibahm, teek preelsch Putshurgas pagasta maflechts. Peeteischanahs un notaifschana tai 2. August fch. g. pee Putshurgas pagasta wal-dibas (Mathishu draubē).

Putshurgas pagasta waliba, tai 12. Juli 1876.
Pagasta vezalais: M. Preediht.

Dr.-skohlotaja palihgs

teek maflechts Mas-Salazes draudses-skohla. Tu-walas finas lihs 20. Juli Lee puyee pee mahzitaja. Ne glera lunga un pehz tam pee Mas-Salazes draudses mahzitaja. 2

Skohlmeistera

weeta ir wala Breeschu-muischā (Barmhof) Walmeeras aprīki, Rubenes draudsē. Kas to amatu grib ufnemt, lai ufdohdahs pee Bree-schenu walsta-waldbas.

Krohna Breeschu muischā 8. Juli 1876.

Pagasta vezalais: M. Kuhkiz. 3

Sehns,

15 lihs 16 gadus wezs, war dabuht darbu manā drilu-namā. Ernst Plates.

Behrni, las scheeenes skolas apmelle, atrohd laipnu un gauchi lebtu usnemischanu pee J. Kalning, leelā Fuhrmanu-eelā № 9, preekscheja namā, weenu trepi augsti.

Behrni,

las scheeenes skolas apmelle, atrohd kosti un dñshwolli par mehrenu zenu pee Wiedemann madamas, Pehterburgas Ahr-Rīhgā, Stabu-eelā (Saulenstr.) № 6, sehū.

Pensioneri atrohd lebtu un laipnu usnemischanu. Tuwalas finas Krohnantineka bulevari, Baumana namā (Preti Alessandera gimnāzijai), mahjas durvis va freiso rohku pee A. Thomson.

Deenastmeita

no 15 lihs 17 gadeem teek mafleta preelsch labdas masas familijas, las pa bahdes laitu Dubultos usturahs un tad Rīhgā. Darbs ir mehrens, deenastā war tuhlt eestahes. Klahtakas finas Ernst Plates i. drukatavaa pee Pehtera basnizas Rīhgā.

Walmeerā.

Walmeeras skolas cesahs 7. August. Wezali, kuru behrni scheeenes skolas grib apmellekti, lai 4. jeb 5. August peeteizahs kreis-skolas archivā pee apalsch-talstta. Becker, skolas inspektors. 2

Crigi Latweefchi,

las tilai drusku proht krievisti jeb wahjisti atbildeht un las ihſā lailā augstaku laufbu iſglītibū grib panahlt, tas ir: wahjisti, angliski, franziski, it ih-pachki fremisti grib saprasti — un daļas zitas finaschanas pefawinates, ar weenu wahju sakobi: tāhdi Latweefchi, kuri no gara nejinashanas meega grib pee gaisčas attibūbas-gaismas naht, war no mineta gariga meega usmohsies un kahroto sozialistu iſglītibū 2 lihs 3 mehnečihs bes tāhdahm skolas-grahmatah pefawinates pee kāhda jaun-rejodama lara-lunga is mahzitas lahtas. Tuwalas finas Dīsnau-eelā № 50. 3

J. Enselina muischā ir skolas chregeles, 3 reg. leelas, par mehrenu zenu pahrohdamas; turpat ori jaunas pastelejamas pee ebrgeli būbmetaja J. Ed. Blan.

Mahja teek pahrohta Masl. Ahr-Rīhgā La-boratorium-eelā galā, poliz. № 657.

No zemtures atvelehts. Rīhgā, 16. Juli 1876.
Drikets un dabujams pee bilšču- un grahmatu-driketoja Ernst Plates, Rīhgā, pee Pehtera basnizas.

Widsemes

Laika-grahmata

1877. gadu

tila gatava un ir dabujama manā grahmatu-bohde pee Pehtera basnizas. Ernst Plates.

Vinu- un pakulu-dījas

wisēs numerōs teek pahrohtas

B. Eugen Schnakenburga
kantohri Rīhgā,
leelā Pils-eelā № 1, preti bīrschās namam.

Sebīs.

Es daru wiſiem draugeem un paſūstīameem finamu, ka Behrni, muhīti pītla mahītā. Leelajā-eelā № 22 no 5. Juli fch. g. jaunu

„prezu- un ahdu-bohdi“

esmu atvebris. Cabalāhs prezē, rītigu ūvaru un mehru un labalo apdeeneischanu apshlidams, laipni luhdu ūvus, lam ūchās prezēs waſjaga, manim ūvaru ūstīzībi dāhvināht un ūchīn jauna weetā jo beechi apmelleht. Ar zeenīschāu

K. Matšcherneks.

Kahdas 16,000 kvadrat-asis

grunts

Seepulālnā, pa dalai pee Baustas leelzeta, pa dalai meschīnā Leherplatscha turvumā, ir masakās dalās no 2-400 kvadrat-āru lehti un par peneh-migeem masakānas nolihgumeem iſdohdama no

Julius Tiesler,
uz Baustas leelzeta № 2. 3

Mahja

ir pahrohdama Masl. Ahr-Rīhgā, Valisatu-eelā № 23, netahlu no Jauntas-eelās. Tuwalas finas turpat.

14. Juli fch. g. Rīhgā uz eelās **pasūdis Lat-weefchi manuskrīts**, adreserehts Dūnsberg fungam; las to atrohd, lai nodohd pee „Balt. ūshīn.“ redakcijas, Dīsnau-eelā № 69.

Lehgeris un issuhtīschana semkohpibas-maschinu
un ūshā ūtore ūtiku, kā arī Packarda

superfossatus,

kuri tē jaw 15. gadi par labēm atrošti un ūvaru labu ūpachibū deht jaw pīmā ūmekopju ūrahīdīschāna 1865. gadā medalu dabuja, pahrohd

P. van Dyk.

Rīhgā, leelā Smilšču-eelā № 1 un 19.

Limbaſchēm.

Baur ūho daru ūarveem ūenījameem andeles-draugeem finamu, kā es no 1. Juni ūarvu andeles-būbshānu Wittlowsky mahītā ūmu atstāhīs un tagad dñshwoju ūats ūarvu jaun-ūsbūhvetā mahītā, tur latī ūtā ūsadas preelsch ūainīežības ūaisadīgas ūeetas ū to lehtako ūtis pahrohtas. No ūarvu ūela ūudsu-krātīuma, las it lohti ūarvu ūabi, ūedahīwaju preelsch ūebblas ū ūublikes, ū arī ūperfossatu ū ūauļu-miltsus war dabuht. Par gohīgu ū ūiglī ūpildīschānu ūtā ūrejea ūeħleſhānu ūmu gāhdajis. Paleeku ar ūenīschānu

C. Kauping.

Var ūian.

Wiseem mihleem andeles-draugeem daru finamu, kā es ūarvu
pah-ſambari un pah-riwju-bohdi
no Eelsch-Rīgas ū Pehterburgas Ahr-Rīgū ūalku- un ūhīrmān-eelā ūuhīrī
Nr. 21 (zītlaht M. Buscha bohde) ūmu pahrohīlis ū ūuhīsu mani apmelleht.

Wold. Kroeger.

No polizejas atvelehts.

Peelikums pee Mahjas weesa № 29, 17. Juli 1876.

D u e l e s t e p e .

(Statees № 27.)

Larifch's guleja kahdā Kirgiseefchu gultā. Wina waigs bija bahls kā sinegs un wina azis aisdaritas. Pee wina gultas fehdeja us krahgischa ta Raikas meita, Laira. Wina pazehlahs un gahja eenahjejem preti. Wina rahdijahs winu nodohmu sinoh.

"Ko grib tee fungi no Feodora?" wina prafija. "Klusu, kluſu, neſazetat nekahdu trohkfai! Turat ſawus eeroh-tchus zeetil" wina balsigi fazija us eewaimoto Larifch's ſtatidamahs.

"Mehs eſam nahkuſchi, ſcho wihrū lihds nemt," wirſneeks fazija.

"Lihds nemt?" Laira prafija brihnodamahs.

"Ko juhs gribat ar to ſlimo fungu eefahkt?"

"Wirsch ir weenu zilweku nonahwejis, un us Kungradas generala pawehli wirſch mums ir tuhlit lihds janem," Kasaku wadonis atbildeja.

"Tuhlit us Kungradu lihds janem," Kirgiseete fazija pate pee ſewis. "Waj tu to dſirdi, tehwē?"

Bet ſchis bija ahrā iſlihdis, tik lihds wirſch ſaldatu nodohmu bija dabujis ſinah un nu Laira weena pate ſtahweja par waktnezi pee ſawa ſlimneeka.

"Uſtaſat no needrehm kahdas neſtawas," wirſneeks pawehleja diweem no ſaweeem laudim. Schee ſteidsahs ahrā. Nu gribuja wirſch pee ſlimneeka eet. Bet te ſtahjahs Laira winam preekſchā. Winas rohta ſpiguloja ſeels naſis, kuru wina draudedama winam preti tuteja. "Ne-eedrihſtatees to fungu aſſiit!" wina iſſauza.

Wirſneeks ſmebjahs un gribuja winai garam eet, bet kur ari wirſch grecsahs, wiſur ſpiguloja winam Kirgiseetes eeroh-zis preti. Pehdigī Kasaku wadonis paſaujeja pažeetib. ſweſchat winu ahrā!" wirſch iſſauza ſaweeem laudim, kuri brihnedamees us to ſtrihi ſtatijahs. Schini azumirkli bija wairak balsu un eerohfchus trohkfniſ ſibitkas preekſchā dſirdami, bet wirſneeks nelika to wehrā, wirſch trihzeja no duſmahm, ka ſewiſchklis bija eedrohſchinajeſ winam preti ſtahtees. Winſch iſwilka ſawu ſohbenu un uſbruka Kirgiseetei, bet ſchi atgainijahs it ſirdigi. Winſch luhtoja winas no gultas aifſoſt, kas winam ari pa dalai iſdewahs. Bet peepeschi gadijahs winam jauns pretineeks. Tas uſtizigais Figars, kura nurdeſchanu Kasaku wirſneeks nebijā dſidejis, ſchahwahs tagad no gultas apakſchās ahrā, noſtahjahs ſohbus rahdidas Kirgiseetei blaſtam.

Nu wajadjeja wirſneekani atkahyteeſ. Winſch ſauza ſawus laudis paſihgā.

Bet ka wirſch iſbrihnijahs, kad wehl jauni pretineeki parahdijahs.

Kahds duzis Kirgiseefchu bija apakſch ſawa wirſneeka Raikas wadiſchanas ſibitka eenahkuſchi, kuri ar ſaweeem lihkeem ſohbeneem durwiſ apſargaja.

"Ko lai tas noſihme, Raikas?" wirſneeks prafija aula preekſchneeku.

"Schee wihrū te," tas atbildeja meerigi, "ir nahtuſchi pehz ſaldatu nodohma praficht."

"Tu jaw to ſini!" wirſneeks ſtarbi atteiza, "mums ir pawehlehts, ſcho wihrū dſihwu jeb miuſchus us Kungradu weſt,

jo wirſch ir ſlepkañibū padarijis, un es zeru, ka juhs ſchaj pawehlei nepretoſatees, jo zitadi juhs kā dumpineekus apſtrahpehes."

"Bet koranā," Raikas atbildeja, "ſtahw pawehlehts, ka weefu buhs aifſtahweht. To lai kraukli apehd, kas ſawu weefu wina eenaidneekeem atdohd."

"Bet wirſch ir ſlepkaña." wirſneeks fazija.

Raikas nelikahs ta wirſneeka peefhmejumu nedſirdoht, un runaja tahtak: "Muſhu dſchunglōs (needru beſumōs) mahjoja weens welna behrns, kurſch muſhu dſihwi par behdu naſtu padarija. Preſſch maſ deenahm bija man mana mihlača dehla ſelſana naſwe ja-apraud, jaw mehneſcheem naſ neweena nedela pagahjuſe, bes ka tihgeris nebuhtu muſhu azis ar aſrahm pildiſis. Jaw gribejam ſawu aulu noplehts un prohjam eet, te atnahza Feodora kungs. „Drangi,” " wirſch fazija us mums, „neraudat, es to ſwehru nonahweſchu, kad ari man ſawa dſihwiba pee tam buhtu jaſaſauđe.” Preſſch diwahm deenahm tikam no ta elles-ſwehra atſwabinati, diwas deenas guttas nabaga kungs no ſwehra ſmagi eewainohts us ſlimibas gultas un nu nahtat juhs un gribat muſhu weſi us Kungradu weſt, tur wina teſas preekeſhā weſt; ne, tas nekad newar noſtik, pee muſhu muhſchigas lablaſhchanas un ſwehtibas ne!"

Kirgiseefchi ſkandinaja ar ſaweeem ſohbeneem. Kasaku ſtahwollis palika arweem ſaligaks, te atwehrahs durwiſ un kaſaki, kurus wirſneeks bija fuhtijis neſtawas taisiht, eenahza eekſchā.

Kasaku wadonis nu bija drohſchaks valizis. "Taſſim weenreis galu," wirſch fazija. "Atpakat, Kirgiseefchi, kad jums juhsu dſihwiba mihla!"

Bet ari iſhoreis wirſch bija pahrehkinajeſ. Tee ſtepes dehli nelikahs cebaiditees. Wini ſapulzejahs ap ſlimneeka gultu un tureja ſaldateem ſawus aſohs ſohbenus preti.

Jaw kaufchanahs gribuja eefahktees, kad Raikas wehl weenreis runah ſeſahka.

"Kungs no Kungradas," Raikas fazija, "iſchis wiheſ ir ſmagi eewainohts; wirſch mirs, kad juhs winu prohjam neſteet. Lai wirſch paleef til ilgi manā ſibitka, kamehr wirſch warehs Kungradu aifſneegt."

Wirſneeks bija meerā. Winſch pawehleja ſaweeem laudim ſibitku atſaht un ahrā us ſahli kahdu brihtiu atpuhſtees. Kasaki un Kirgiseefchi dewa weens ohtram preezadamees rohku un ne ilgi pehz tam wini ſehdeja, kuri nupat wehl duſmigi weens ohtram preti bija ſtahwejuſchi, meerigi weenā rinki un ſahli un eepreezimajahs pee ſeelas brandwihna pudeles. Bet Raikas ſibitka bija atkal klusums un meers. Laira noleezahs pee eewainota, kura elpoſchana tik rahdija, ka winam wehl dſihwiba bija.

"Es tevi nekad ne-atſtahſchu. Neweens tevi no manim ne-atraus!" wina fazija pee ſewis un noſehdahs tad pee ſlimneeka gultas us krehſla.

VI. Us wiſu muhſchu ſtepes dehls.

Wairak nedelas bija pehz teem te ſtahſtieem notikumeem pagahjuſchās. Meers un preeks bija maſajā Kirgiseefchu aulā eſera malā. Bulks maſu bruhnu behrnu ſpehlejahs ſeema wiđū.

"Feodora kungs ir ſpigtaſk!" kahdi ſehm ſauza ſkanig wiſeledami. "Lairā teiga man, ka wirſch pehz kahdahm deenahm wareſchoht uſzeltees," fazija kahda meitene. Bet ganderihs reiſa wiſi ziti atkal ſauza: "Tur ir weens ſweſchus kungs. Tur,

tur!" Wisi skatijahs us to pufi un eeraudsija weenu Eiro-peeti, kas peekusis zaur needrehm few zelu laustja. Mas azumirklos tas Leelakais sehs bija vee sweschineeka fahneem. „Us kureni tu gribi eet, kungs?" wiesch prafija sweschineeku, kas bija apstahjees un swedrus no peers flaujija.

„Us Raikas aulu," sweschineeks atbildeja.

„Tas ir te," masais Kirgiseetis atbildeja un rahiija us tahn kibitahm.

„Woj tu Feodora fungu nemekle?" wiesch wehl prafija un paskatijahs ar stingrahm azim us sweschineeku, ka kad wiesch sphi nodohmu gribetu usminekt.

„Wed mani pee wina," sweschineeks fazija.

Kirgiseetis steidsahs schim paprekefhu un eiveda winu tai kibitka, kura Varifchs us flumneeka gultas guleja.

Tik ko sweschineeka azis ar to patumfu tai istabu bija apraudschas, kad wiesch jaw ari to pasina, kuru wiesch mieleja.

Feodors fehdeja fawā gulta. Wina gihmis bija bahls, bet wina azis spihdeja agraka spohschumā. Wina draugs Raikas fehdeja wixam blakam pee gultas us krehsla un stahstijs fawas zilts stahstus. Laira fehdeja tahtaku fahnus un auda tihku.

„Gregor, mans draugs!" Varifchs issauza, kad wiesch to sweschineeku bija passnis, un issteepa fawas rohkas pehz wina. Pehz ihfas, bet sirfnigas apswizinafchanahs apsehdahs Gregors us weenu no teem krehfleem, kuri vee gultas stahweja. Bet Laira isgahja ahra, preeskj Feodora drauga ehdeenu un dsehreenu paraudsfift.

„Ra stahw tagad preeskj manim Kungrada?" pehz kahda brihscha Varifchs prafija.

„Labi preeskj tewim," Gregors atbildeja un stahstijs tad, ka paprekefhu wiesch efoht tizis israudsfifts winu, fawu draugu, zeeti sanemt, un ka wiesch tik zaur atstahfchanahs no deenasta no schihs pawehles efoht atswabinajes. Alekfejs buh schoht pehz diwi jeb trihs nedelahm pawifam buht wefels un ware schoht tad atkal probjam zeloht. Ra dsid, tad wiesch efoht preeskj tewim pee generaala labu wahdu eelizis, un ta tad waretu bes kahdas apdohmas us Kungradu atpaket eet. Warbuht isdohdahs iew ari to pasaudeto atpaket dabuht."

Varifchs kraitja fawu galwu. Es ne-eefchi nelad wairs us Kungradu atpaket," wiesch fazija; „es preezajohs, ka tu esi nahjis, tu redsei, kas mani us wisu muhshchu vee stepes faistihs. Laira," wiesch fazija tad, „nahz schurep, un tu, Raikas, mans draugs, wehl schodeen gribetu es par fawu dehlu palikt."

Gregors skatijahs brihnedamees us fawu drauga. Raikas un wina meita nostahjahs blakam vee gultas.

„Raikas," Varifchs fazija, „tu un tawa meita esat manu dsihwibiu, glahbuschi. Wina ir nepeekusdama deen un nakti vee manas gultas fehdejuse un mani lohpuse. Nu esmu es no wifas firds nodohmajis stepē palikt. Gribi tu mani tawa jilti usnemt?"

Ahatas spihdeja Raikas azis. „Allah lai ir flawehts wifa muhshibā, kas tew schihs dohmas ir eedewis!" wiesch issauza.

„Un nu prafju es tewi, Raikas," Varifchs runaja tahtak, „waj tu gribi man fawu meitu Lairu, manas dsihwibas glahbeju, man par feewu doht?"

Kirgiseetis fagrabba Varifcha bahlo rohku un issauza: „Allah ir leels, bet mana firds ir preeka pilna!"

„Un tu, Laira?" Varifchs prafija to Kirgiseeti.

„Es esmu tawa, kungs!" schi atbildeja ar preeka spigulodamahm azim.

Gregors fneedsa nu fawam draugam rohku un fazija: „Lai Deews tawu nodomu fwehti, Feodor!"

Ta kibitka pahwehrtahs ihfa laika par to leelako preeka weetu. Raikas lika tuhlit fawas zilts augstakohs celuhgt. Wiesch prezze to jumko Laiju un paliks par muhfu aula scheiku!" Bet tai kibitka, kura Varifchs atradahs, fehdeja celuhgt ee Kirgiseetis us mihftahm isklahtahm panteru ahdahm un dsehra us fawā jauna zilts-beedra lablahfchanahs. Wareja manikt, ka wisi tee vihri Varifchu lohti mihleja, ka wiu firdis no preeka bija pilditas, jo nu turpmak wineem neweens asin-lahrigs tihgeris wairs neko newareja skahdeht.

Gregors palika wehl kahdas deenas tai ausā, tad wiesch greesahs us Kungradu atpaket, apsohlideamees, pehz kahdahm nedelahm kahdu Kreewu preeferi atwest, kas lai to pahri falaalatu. Pebz ta nosazita laika tika tad kahdas Kirgiseetis gresnumā naturetas, un Feodors Varifchs bija par ta aula wirfneeku valizis.

VII. Apstrahpete ne-ustižiba.

Pasaule atreebjahs latra waina.

Bija atkal pastes-deena. Ohstas dambis bija pilns ar skatitajeem. Apakj pehdigeem atradahs ari grafs Alekfejs, karsch Kungradas generalim blakam stahweja, tad wehl Karazows ar fawu familiju. Tik ko Alekfejs fawu bruhki eeraudsija, wiesch steidsahs winai klah. Schi isskatijahs tik pat bahla ka Alekfejs, kas wehl pawifam nebija atvejelojees. Schodeen Alekfejs gribija fawu bruhki atstaht, schodeen pirmo reis pehz tik ilga laika.

„Kad zelosi tu probjam?" wina prafija.

„Us wakara tas futa-kugis ees atkal us seemeleem," Alekfejs atbildeja.

„Es luhdsu tewi, paleez libds nahloschaj pastes-deenai te," Teresine kluju luhdsu.

„Tu ne-est wehl pawifam wefels un kohpschana tew ir kohli wajadfiga."

„Bennahlums fazuz," Alekfejs atbildeja.

„Es jaw esmu te ta par ilgu nokawejees. Getam trihs mehneschi buhs pagahjujschi, tu buhs mana laulata draudse. Manu wezaku attauchanu es dohmayu dabuht un tad nestahw muhju laimei nelahds kaweklis wairs preti."

Teresine Karazon apmeerinajahs vee scheem wahrdeem. Preezigi wina gaidija futa-kuga atnahfchanu, karsch pehz weenas fundas lustigi ohsta eestrejha.

Pebz tam, kad Alekfejs us kuga few weenu plazi bija isihrejis tad wiesch greesahs us pilsfehtu atpaket no wiseem faweeem pasihstameem atwaditees. Pret wakaru wiesch stahweja us futa-kuga un fmehleja fawu zigaru. Raipnigi wiesch atwadijabs no faweeem beedreem, kuri wiau bija pawadijuschi. Tad ta starpa starp kugi un krastu valka arween leelaka. Teresine stahweja krasta malā un plewinaja fawu lakanu, libds kugis tahluma pasuda. Tad wina greesahs ar fawu tehwu us pilsfehtu atpaket.

„Woj tu ne-esi ko no Feodora Varifcha dsiddejuje," tehwis prafija, kas fawu dsihwibas glahbeju fil ahtri newareja aismiest.

„Wiesch ir rupjch zilweks," Teresine atbildeja.

„Ne rupjaks, ka es," tehwis fazija un zeeta kluju.

Wairak mehneschi pagahja. Neweena pastes-deena nebija finas no seemeleem nefuse, neweena wehstule neposinoja Alekfeja

Iaimigu aishnahfchanu. Dauds reis Teresine stahweja ohstas malā un ūtājahs us seemeteem. Gan peenahza kugi, bet preefch kapteina meitas nebija wineem nekas. Schodeen bija atkal pastes-deena. Ap puſdeenas laiku atnēsa pastilions weenu wehstuli is Maſkawas. Mudigi Teresine attaisija wehstuli un laſija. Winas bahlais gihmis palika wehl bahlaks, duſmigi wina ſweeda wehstuli pee ſemes.

„Kas tew ir, mans behrns?“ mahte balsigi prasijs.

„Nekas.“ Teresine atbildeja.

„Waj drihſtu wehstuli laſiht?“ tehw̄s prasijs to no ſemes paſeldams.

„Ja,“ Teresine atbildeja un apſedsa ſawu bahlo gihmi ar rohlahm, bet winas tehw̄s laſija:

„Manas dſihwibas dahrgaka glahbeja!

Zik labprahrt pakauſitu es ſawas ſirds juſchanahm, zik labprahrt ſteigtohs es pee tewi. Arweenu atmineſchu es taſs deenas, kuras es Kungradā eſmu nodiſhwojis, un tawu miheſtiſbas pilnu kohpſchanu! Bet weenu launu, breefmigu ſinu newaru es tew apſlehp, weenu ſinu, kura muhſu laimu us wiſu muhſchu iſpoſta. Mani wezaki aileeds man ar tewim ſameenotees. Ko lai es daru? Kā pakaufigam dehlam man waijadjeja winu gribai padohtees un ar to, jau manas jaunibas deenās man noſpreesto grefeni faderinates. Bet mana miheſtiba ſtahw pee tewim!

Es nedomaju bes noschehloſchanas tagad pee tam, ka es leitenantu Lariſchu is tawas ſirds eſmu iſſtuhnis, un luhdju tewi, pargrohſi to, ja tas war buht, atkal par labu zaur to, ka tu to jauno wihrū no jauna par ſawu mihlaſko uſkemi. Winſch ir to wehrt, jo wiſi mani beedri Kungradā ſtahſtija man, ka winſch eſoht labš un gohdigs. Tai zeribā, ka tu winu atkal uſnemſi, paleku es

Taws Alekſejs.

Kapteins nefazija neweena wahrdā, wina ſeewa gandrihs noqibba, Teresine drebeja; bet preefch winas azim ſtahweja ar uguņigeem burkeem tee wahrdi rakſiti: „Paſaulē atreebjaſ ſatra waina!“ Bet Feodors Larichs? — Nu, winſch naw nekad is Kungradu atpakaſ atgrieſees, bet dſihwo ſawa drauga, Raikas, aulā par ſcheinu.

Latweschu valodā tuhkojis I Kliwe.*)

Salaulaſchana or mironi.

Wiesrakſtu laſoht gan buhtu jadohma ka te tit ſtahſtita kahda paſaka jeb ar' kahds ſpohku ſtahſts; jo ar mironi tit ſalaulahts, ſkan pawifam ehrmoti un netizami. Schoreiſ liksim taħdas paſakas un ſpohku-ſtahſtus pee malas, un uſklauſiſim pateefigu breefmigu notikumu, kaſ atgadijees ahrsemes.

Kahda augſtā walts amata ſtahwedama funga meita Tu-luſes pilsfehtā miheſja kahdu Georg von Goran fungu; bet tehw̄s tai ne-attahwa ar to prezetees, tamdehl ka winſch, prohti tehw̄s, negribeja no winas ſchirtees. Gorans bija ſaldats; winam tamdehl bija wiſpapreefch diwi gadi is Indiju ja-eet. Tur tika wina regimete gandrihs pawifam iſputinata; winſch pats tika ſawangohts un wareja tit pehz tiſhetreem gadeem ſawā dſimtenē pahnahkt. Pahnahzis tas

dabuja ſinah, ka wina agrakaja mihlaſko pa to laiku falau-lajuſehs ar kahdu von Boafe fungu, bet preefch kahdahm deenahm eſoht tituſe aprakta. Goranam tas ta pee ſirds kahrahs, ka winſch tuhlit piermā naſki atſtahja ſawas mahtes namu un ſteidsahs us kapſehu. Tur nokluviſ tas zaur leelu maſku kapurazeju titkaht peerunaja, ka tas apſohlijahs wina mihlaſkahs kahp atrakt un ſahru atdarah, lai waretu wehl reis ſawas dahrgahs mihlaſkahs waigu dabuht redſeht. Winſch metahs us zeleem pee atwehrla ſahrka un aſrahm vaht wai-geem ritoht tas atgahdajahs tohs wahrdus, ko wina zitreibea mihlaſko tam ſchirotees bija fazijufe: „Un kad es ari va to laiku, kamehr tu ſweſhumā buhſi, buhlu nomiruſe, tad weena weeniga ſkuhpſtſchana no tewiſ mani atkal padaritu dſihwu.“ Ta dohmadams tas leezahs pee miruſchahs un ſkuhpſtija winas auſkahs lupas un — ſkali eekleedsahs, ta ka baſſ ſnakts-tumſibā ſchā ſluſā meera-weetinā dohbjī atſlaneja. Kapu-razejs peefkrehja ſteigſchus kahp bedres, bet Gorans, ſawu mihlaſko us rohlahm nehmis, ar to aibehdſa . . . . Pebz prezem gadeem pebz ſcha atgadijuma, von Boafe funga tai deenā, kad wina ſeewa bij miruſe, pee winas kapa us zeleem nometees Deewu luhdſa. Pepeſchi winſch tika ſawā ſluſā paſemigā luhgſchanā zaur ſibda drehbu tſhabeschanu trauehts. Winſch ahtri atſkatahs apakat un — kaſ gan war aprakſtih to brihnifchanohs, ſawu jaw ſen apraktu gaſ-paſchu paſchōs ſeedoſchōs gaddo ſawā preefchā eeraugoh. Dahma, kura lihds ſchim us zeleem nometuſchōs nebija pamanijuſe, tagad to paſina un aibehdſa. Winſch tai paſak dſinahs, bet newareja to paňahkt, jo ta pee wahrtēem eekahpa ratōs. Bet chis ſteidsahs tuhlit pee polizejas-direktora un ſtahſtija tam ſawu atgadijumu. Boafe funga gaſpaſchā ſaps tika atrakts un teefcham ſahrku atada tukſchu.

Isklauſchajohjt dabuja ſinah, ka ta uſ tit ne-iprohtamu wiſi is kapa paſudufe ſeewa eſoht von Goran funga laulata draudſene, kaſ lihds ſchim bija Indija dſihwojuſchi, un tit ſchim ſahda mchneſcha no tureenes pahnahkuſchi. Boafe funga paghebreja ſawu ſeewu atpakaſ un ta iſzehlahts prozeſe kura ſatras partijs aifſtahwetaji wiſas ſawus ſpehkuſ ſanehma, lai waretu prozeſi ſatris ſew par labu wineht. Teeſai nu bij ja-iſſchik, kura no ſchein ſeeem ſungeem lai ſeewa peederoh: waj von Boafe fungam, kaſ to no kapa bij iſneſis?

Teeſa pehdigi tatschu noſpreeda von Boafe fungam.

Tagad ſeewa greeſahs pee Lehnina ar to luhgſchanu, lai winai atwehloht klohſteri eet. Ari tas winai tika aifſeegts; turklaht wehi ta dabuja to pauehli 24 ſtundu laikā pee ſawu pierma laulata drauga eet.

Boafe funga ſatija ſeelas dſihres preefch ſawas ſkaiſtahs, jaw reis apraktahs ſeewas atmahlſchanas. Kad nu wiſi weeſi bij ſapulzejuſchees, ſchi atmahlza, baltas drehbēs gehrbuſehs un ar wiſahm winas dahrgahm rohtahm iſgreſnujuſehs. Boafe funga uſzehlahts, lai waretu winai preti eet.

„Rungs,“ ſeewa fazija ſchā baſſi, „es Jums to atneſu atpakaſ, ko Juhs eſat paſaudejuſchi,“ un pee ſchein wahrdem ta krita gar ſemi un bij pagalum.

Tai paſchā makarā nonira ari Gorans, kaſ ar ſawu mihlaſko bij apgiptejuſchees, ſawas mahtes rohlaſ.

J. R.

*) Wahr ſho teizamu jaunelli, to nadwe tit nejaufſoi aifrahwa, mehſ paſneersam 23ſchā. Māj, weſa numurā ibſu ſinu ſem ta wiſralſta: „Iſſtarām jaunelli, waj jaunē waj weſe, waj labſ waj launs.“

Graudī un seedi.

Ari wonahweschana.

Kahds wihrs ar sawu seevu dīshwoja tahdā nefaderibā, ka wini ik deenas tāhwahs un plehjahs, kas winu kaimineem bija par leelu nepatikfchanu.

Beidsoht wineem paſcheem tahda dīshwe apnika un tāhdā rihtā, tad atkal bija rahwūſches, wini taſs dohmās weenojahs, ka abi few galu padarīſchoht, lai reis wīfa kīloſchanahs un kauſchanahs beigtohs. Pehz ilgas farunafchanahs wini noſpreeda, ka pulksten 9 wakara few nogalinaſchotees un prohti: wihrs noſchauſees un ſeeva iſleks if ta treijā tāhſchā buh-dama kukaas lohga us fehtas okmena brugi.

Lehni un gauſchi, ka nelad, jchi deena aifgahja. Abi bija dohmu pilni, neweens neweenu wahrdū neſazija.

Pulksten puſzel dewindōs wini weens no ohtra atwadijahs un beidsamo reiſu weens ohram dewa mutes.

Wihrs palika iſtabā un ſeeva eegahja kukaā. Ta puſtunda, kas lihds dewineem bija jagaida, aifwilkahs rahmi jo rahmi. Apdohmigi wihrs peelahde leelu piſtohli. Pulkstens noſit de-wini. Wihrs dīſt dīkleedſamees un ko us fehtas bruga no-ſkihtam. To dīſrdejīs wiſch ſagrabbi piſtoli un — iſſchauj ſchahweemu gaſjā. Kaimini to dīſrdejuſchi eefkreen iſtabā un atrohd wihrū bahlu ſehdam. „Al Deew,” wiſch iſſauz iſ-eenahkuſcheem kaimineem, „tad juhs ſinatut! . . . Mana ſeeva iſtrituje zaur kukaas lohgu us fehtas brugi. Behdas mani pahnehma, prohti apjuka, . . . gribenj noſchantees, bet ſchahweens aifgahja garan.” To ſazijis wiſch galwu us ſemi nokhra. Enahkuſchee kaimini ſteidsahs kukaā un at-rohd ſeevu ſpirgtu weſelu. Wina nebijsa zaur lohgu lektuſe, bet madrazi zaur lohgu noſweeduje. Kahdu brihdi wihrs un ſeeva ſtahweja ne wahrdū neſazidami, tad weens ohram ap-taſlu apkehruiſches apfohlijahs, ne muhſham wairs tahdu kumedinu ne-iſdarīht.

Bisēhm pohts.

Kā laſitajeem ſinams, tad Kihneejchi walka biſes, it ka wini zaur to gribetu apſihmeht ſawu bismannu garu, kuraam wīfa Kihna padewuſehs.

Tagad Kihneescheem leelas bailes uſbrukuſchas biſchu deht, prohti iſpausta tahda waloda, ka Kihna eeraduſchees tauni gari, kas biſes nogreeſchoht. Schee gari eſoht no burwjeem iſgreſti if papihra zilwekam lihdsig i un tad, ar ihpaſcheem bur-wibas wahrdeem apſinteti, ir walam palaifti, lai biſes nogreeſchoht. Pa wiſeem Kihnas tehjas nameem zitū neko neruna-joht, ka par biſes-nogreeſchanu un kats Kihneetis nu haidahs, ka wina mihta biſe neteek nogreesta, jo tur tahda tiziba iſ-melsta, ka tanti, kam biſe nogreesta, pehz 100 deenahm ja-mirſt. Bes tam wehl Kihneescheem tahda tiziba, ka ſchahdi biſes nogreeſdami gari ſhmejotees us fliku waldiſchanu. Kā Kihneechu awiſes ſino, tad ari dascham eſoht biſes ap-geeſtas. ſinams, ka minete gari biſes nebuhs greeſuſchi, bet zilweki, kas zaur ſchahdu iſrihkoſchanu grib kahdu noluſku pa-nahkt. Schi biſes nogreeſhana naw neween johziga, bet ari eewehrojama, ko wiſu newar iſdarīht ar mahnu-tižigeem laudim.

Leels karſtums.

Kalifornijā, kas ſilta ſeme, bijis ſhini mehnēfi leels karſtums. Chnā bijuſchi 37 lihds 39 grahdeem ſiltuma (pehz Neomira ſiltuma-glahses rehkinajoh). Zaur ſchahdu leelu karſtuma ſejchu deenu laikā eelſch Kolusas aprinka ſeptini zilweki un laba teefa ſirgu galu dabujuſchi. Laudis negrib ſtrahdaht, lai gan tagad tur raschoſchanas laiks.

Zik maſfa weena ſchihda dwehſele? — Angli, kas wiſai dauds preeſch miſijones darbeem iſtehre, ſaka paſchi, ka ſchihdu miſijone eſoht ta wiſu dahrgala. Eſoht lihds 27 miſijonari — kas gandrihs wiſi pahrktiſiti ſchihdi un kas dabujohit par gadu $5395 \frac{1}{2}$ mahrzinias sterlinu, pee tam wehl nahtoht iſ-dohſchanas preeſch kanzelejahn, par iheri, par zeloſchanahm u. t. pr. Ta tad teek aprehkinahs, ka weena preeſch Kristus dräu-dzes glahbta ſchihda dwehſele makſajoht no 200 lihds 300 mahrz. sterl., kas iſtaija 1500 lihds 2300 rublus. Jaw kamehr weens ſchihdu puika lahdu perſchu grahmatinu ſanemoht, tas jaw makſajoht lihds 4 mahrz. sterl. (30 rub.). Kas fin, zik Telgawā weena ſchihda dwehſele makſa? („Darbs.“)

Schwindele.

Schahda ſchwindele neſen Londonē iſdarita: Teek Fran-ziſchu awiſes iſſludinahs, ka 100,000 franku (kahdi 25,000 rublu) pret drohſchibū teek aifdohti un ari ta weeta un wahdi Londonē uſdohti, kur un no ſam ta nauda teek aifdohta.

Kahds Mezes kaufmanis ſcho ſludinajumu laſijis norakſta us Londoni, peeprafidams, waj newaroht kahdu druzjinu nau-das dabuht. Winam teek atbildehts, ka wiſch 10,000 franku us 6 prozentehm par gadu war dabuht, ja wiſch par drohſchibū eefuhtla wekſeli (parahda-ſihmi). Minetam kauf-manam waijadejja 1000 franku. Wiſch noſuhtu us Londoni wekſeli un gaida us naudu, bet newar neko ſagaidiht; wiſch norakſta us Londoni un leek pehz tahs andeles weetas meklet, kura iſſludinajufe naudu aifdoht un kura wina wekſeli ſanehnuſe, bet ta andeles weeta (winas wahrdos bija ſludinajumā uſdohts: Harve Brothers, London u. t. pr) nebijsa atrohnama. Pehz notezejuſcha laika bija kaufmanam ſawa wekſele ja-aifmaka. Krahynneki bija no kaufmana ſanemito wekſeli pahrdewuſchi.

Sibens par ſahbaku nowilzeju.

Kahdas johzegas ſinas daschreis nedabu awiſes laſiht, to peerahda ſchahds ſinoujums: No Deenvidus-Manscheteres teek ſinohits, ka ſibens tur eefpehris baſnizā; pee baſnizas muhra ſtahwejuſchi trihs ſehni tai wezumā no 14 gadeem, kureem ſibens ſahbakuſ no kahjahmi norahwiſ, bes ka ſehnus paſchus, buhtu kaut-ka apſkahdejjs.

Kaku ſpitalis Aleppo pilſehtā.

Turku praveetim Muhamedam bija ſake, ko wiſch lohki mihloja. Schi ſake ſabehrnojahs wina ſwahrku peedurknē un wiſch peedurknī nogreeſis tai to aſtahja; tapehz Turki ſakes iſtura, Aleppo pilſehtā Turku tizigee eetaiſiujchi kaku ſpitali, kur ſakes teek uſnemtas un lohptas.

J. R.